

ANAQUEL

Arthur Miller

La presència

Edicions 62, Barcelona, 2009

El gran dramaturg Arthur Miller va escriure al llarg de tota la seua vida diverses sèries de relats; aquest llibre aplega les seues últimes peces de ficció que, protagonitzades per un grup divers de personatges inoblidables, representen la celebració de la redempció davant de l'amor. L'edició en castellà és de Tusquets.

Guillaume Apollinaire

Cartas a Lou

Acanalado, Barcelona, 2008

Apollinaire coneció a Lou (Geneviève Marguerite Marie-Louise de Pillot de Coligny) en setembre de 1914 y de ese encuentro nació una apasionada relación amorosa. Los poemas y cartas que le escribió aparecen reunidos en este volumen: uno de los libros con mayor carga erótica de la poesía europea.

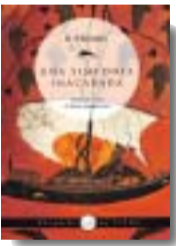

K. P. Kavafis

Una simfonia inacabada

Viena, Barcelona, 2008

Les 34 poesies que Kavafis va deixar esbossades i sense acabar es publiquen traduïdes i comentades pel professor Alexis Eudald Solà. Els poemes, que traspuen un erotisme càlid i un pessimisme aclaparador, aparegueren després d'un estudi filològic exhaustiu de Renata Lavagnini, autora del pròleg.

Ermanno Olmi

Chico de barrio

Libros del Asteroide, Barcelona, 2009

En 1986 apareció esta novela, primera y única hasta la fecha del cineasta italiano E. Olmi. El narrador recuerda su infancia durante la Segunda Guerra Mundial, primero en Milán y después en el campo, donde es evacuado junto a otros niños: un cuadro lírico e irónico del Milán de la guerra.

La poesia de Teresa Pascual ha derivat cap a la metafísica en el seu últim llibre

El brandar de les palmeres

Antoni Gómez Ausades, *Rebel·lió de la sal* de Teresa Pascual (Grau de Gandia, 1952) és un poemari difícil, escrit sense concessions de cap mena. És indubtable que en una primera ullada els seus versos semblen allunyats dels plantejaments estètics inicials de l'autora, que per al crític Francesc Calafat eren més sensitius que reflexius. Allunyats per un procés evolutiu, sens dubte, perquè l'estil d'aquesta poeta ha sigut sempre ben identificable en tots els llibres que ha publicat fins ara. Sensibilitat, sinceritat, sensualitat, una poesia de la quotidianitat on predominen els temes de l'amor físic, l'espai i el temps. I la veritat és que en els tres primers poemaris, *Flexo* (València, 1988) *Les hores* (València, 1988) i *Arena* (València, 1992) aquesta premisa es compleix a bastament si sintetitzem els seus eixos temàtics. Si bé és cert que en *Arena*, com ha escrit Enric Sòria, ja ens introdueix en un univers desolat, claustrofòbic, que ens parla del dolor, de la soledat i d'una saviesa amarga.

III
La poeta ha trobat el camp d'experimentació adequat per a expressar-nos la seua tragèdia íntima

Josep Lluís Roig

Càries

Premi Ibn Jafadja Ciutat d'Alzira
Bromera, Alzira, 2008

J. Ricart
Després de set poemaris ens sorprèn Josep Lluís Roig (Oliva, 1967) amb aquest títol que trenca una mica la línia de reculls anteriors com *Sal lenta*, *Oasi breu* o *La pressió de l'aigua*. Dit i fet, pareix que aquest insignificant detall pugja suggerir un important canvi en la seua trajectòria. Més enllà de la introspecció lírica, en aquest conjunt es pot apreciar un desig de constatar el dolor existencial «com una càries secreta sota l'esmalt perfecte». És a dir, per sobre el gran decorat d'aquesta societat post-capitalista de la sobreabundància s'amaga el desassossec de l'individu, el sofriment interior, la sensació de cansament i la pèrdua de seny. Un argument que ho corrobora una simple anàlisi dels camps conceptuals, marcada per una recurrent adjectivació com sol, cansat, vençut, adormit, perdut, i l'ús de noms com ferida i dolor.

Com diu el refrany no tot el camp són violes; i per això el poeta s'encarrega d'assenyalar amb la seua lúcida paraula alguns «càn-

Evidentment, no és que hi haja perdut en essència cap dels tres valors espirituals anteriors, la qüestió és que *Rebel·lió de la sal*, el sisé llibre que publica, és un poemari d'una gran intensitat conceptual on predomina una astringent voluntat simbòlica que obliga el lector a cercar per sota de les superfícies verbals, a esbrinar el sentit del vent, a captar el sentit dels moviments del paisatge, de vegades subtilment dinàmics i premonitoris, d'altres d'una lentitud quasi estàtica. La mateixa autora ha reconegut en una entrevista publicada en aquestes pàgines que *Rebel·lió de la sal* és un llibre més conceptual que els anteriors, on el repte és «que el pensament continga i expresse les emocions».

La poesia de Teresa Pascual ha derivat cap a la reflexió metafísica dins d'un procés en el qual la sensualitat, la celebració dels sentits, s'ha convertit en un element sotmés a una exigent contenció espiritual, segurament amb voluntat de catarsi poètica. Una introversió amerada d'imatges on el fred és un element constitutiu de la contemplació: «Com si vinguerà el fred / de la sang amb la sal / que cap de les marines / recordava haver vist / retallar-se amb el vent». El lector ha de fer un esforç intel·lectual, si més no com a pas previ, per copsar la peculiar atmosfera d'un espai interior on predomina una poètica del silenci, com escriu la prologuista, Lluïsa Julià, i no hi trobem lloc per a l'emoció fàcil.

Són reflexions que es debaten entre el dolor i la desolació, ubicades en espais d'inquietant introspecció demiúrgica, paisatges simbòlics de la vida íntima de la

Teresa Pascual

Rebel·lió de la sal

Pagès Editors, Lleida, 2008

poeta, de la seua infantesa, sobre els quals només podem intuir preguntes, imatges dominades per silencis associats al vent, al fred, a l'oblit: «He mirat les palmeres / i la seua figura / sobre l'arena blanca / sembla immaterial. / Qui sap l'itinerari / que seguirà aquest fred?». Si de cas, l'única solidesa moral és la que atorga la materialitat dels paisatges; indicis, gestos, moviments al voltant dels quals s'articula la possibilitat d'una emoció: «Què guarda l'interior dels silencis / que fins i tot arribem a sentir?». Aquest sentiment d'enderrocament, de desolació, es fa ben palès en el poema de la pàgina 29: «Tenir els peus just al perill del límit / i al seu voltant les runes d'una casa / que pedra a pedra començava a caure. / Dreta sobre un balcó sense baranes».

Els versos existencials de J. L. Roig

Més enllà de les aparences

«cers» amagats de la nostra època com la vulgaritat: «escriu disfressat de venedor en un Burguer King»; la banalització —«alfons d'una tenda fosca i diminuta, / Tesseu ven records del Minotaure per a turistes»— i sobretot les falses aparences, tant típicament barroques: «vivim ben lluny del cel / i allò que creïem un oasi / és només una trinxera».

A despit de la seua fragmentació en més de sis subapartats, aquest lliurament es caracteritza per la seua coherència tonal, i en especial, intencional. Tot i així, en podem diferenciar dues parts. Les primeres composicions, molt més extenses i de caràcter narratiu, prenen una anècdota o un pretext concret per construir el tema i enriquir-lo amb nous significats, tal com el propi autor ho confessa. Com a exemple podem posar el dedicat a la filla dormida, que és transcendent a categoria universal quan escriu: «l'escolte / dormir / i sóc feliç: / lluitem per / la glòria diminuta de sobreviure als danys». Com a contrapunt, les peces de la

segona meitat són d'una major concisió i brevetat lírica —i en la nostra opinió molt més treballades i aconseguides—, quasi totes presenten com a esquelet una imatge senzilla però nítida, que vertebrarà la resta del text, com la de l'aigua o la casa.

Per agafar forces i continuar endavant en quasi aquesta lluita diària, el poeta es replega en la seua intimitat més immediata. Dintre d'aquesta se centrarà en els seus éssers estimats, com els amics de la professió, retractats obliquament en alguna peça, o altres en *Àlbum de família*. També hi haurà un espai dedicat a l'amor, però aquesta vegada asserenat pels anys i molt més afermat, fins al punt de concloure un dels seus poemes amb «són les teues arrels, les que m'impedeixen / que m'esborre».

Seguint aquesta mateixa línia en moltes ocasions tornarà la vista enrere per (re)trobar consol en el record i el temps passat, però amb una particularitat. Si per a Estellés, l'home era un trist animal

Sabem pel pròleg de Lluïsa Julià que una circumstància dolorosa vertebrarà tot el contingut del poemari. La mort de la mare de la poeta, a qui dedica el llibre, és el leitmotiv poètic que va forjant el procés de transsubstanciació estètica. Tanmateix, es tracta d'una catarsi dinàmica on la poeta després d'escriure versos que expressen el dolor de l'absència —«Vindrà, mare, demà / la nit haurà passat / de llarg aquest silenci / de colp definitiu»— ens mostra en el poema de la pàgina 61 una mena de reinici del seu «camí» emocional. La possibilitat d'una nova recerca identitària està fortament lligada al símbol que vertebrarà el poemari de manera contundent: la terra de la sal, el silenci de sal, el vent de sal, la sal de la pell de les paraules; és a dir, la rebel·lió de la sal és l'empelt metafísic des d'on s'ubica l'autora per a iniciar de bell nou el camí: «Margarides tan blanques / com el blanc de la sal. / ¡Que estrany el camí / que des d'ara comença! / Rebel·lió de sal / en les mans que preparen / una a una les flors / que ara també tremolen».

Aquest poemari de Teresa Pascual és, no cal dir-ho, un llibre dens, exigent amb el lector de poesia. Però una vegada ens hem endinsat hi trobarem una tenaç voluntat de recerca en el llenguatge que no deixa de colpir-nos els sentits i l'intel·lecte. La poeta ha trobat en el llenguatge poètic el camp d'experimentació adequat per a expressar-nos la seua tragèdia íntima. Definitivament, Teresa Pascual ha escrit amb *Rebel·lió de la sal* un dels llibres més ambiciosos de la seua trajectòria literària.

de records, aquesta imatge s'inverteix paradògicament i aquesta memòria esdevé en Roig «un animal perillós que ens aguaita prest / a la trampa». Així mateix recorrent en nombroses ocasions —i a diferència de llibres anteriors— a parlar de tu a tu sobre l'escriptura com a eina de treball i refugi en aquesta «ciutat d'enderrocs». El poeta intenta enlairar la seua veu «entre el buit i el no res, edifique / aquest poema fet de sons / i d'exorcismes». Trasllada d'aquesta manera les seues ferides al paper per conjurar millor el dolor que adintre el neguiteja.

En poques paraules, *Càries* és un avís i alhora una advertència contra les falses aparences d'aquest «suposat» benestar que amaga un terrible buit en la vida de cadascú. Per això, ens invita a investigar més enllà; i a buscar en l'amistat, l'amor, la realització personal, menudes pinzellades d'allò que potser siga la «felicitat». I és que per damunt d'aquestes ferides callades i sordes; per damunt d'aquest cansament que ens esgota dia a dia; per damunt d'aquest «dolor de pell inquebrantable» Josep Lluís Roig no es rendeix, sinó que com ell mateix (re)afirma «si ix sang, encara hi ha esperança».